

Este de două ori în septimana: **Joi** și **Duminică**; era când va pretinde importanță materielor, va ea de trei sau de patru ori în septimana.

Pretul de prenumerație
pentru Austria:

pe anu întregu 8 fl. v. a.
diușetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.
pentru România și străinătate:
„ anu întregu 12 fl. v. a.
diușetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratini se facu la toti dd. coreșpundinti ai nostri, și de a dreptu la Redacțiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă și coreșpundintiele, ce privescu Redacțiunea, administrațiunea și expeditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anunțuri și alte comunicatini de interesu privat — se respunde câte 7 or. pe linia; repetirile se facu cu pretu scadutu. Pretulu timbrului câte 80 or. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumerație

la
„ALBINA”

pentru alu IV-lea patrariu de anu, ce începă la 1. octomvrie. Pretiurile și condițiunile remanu cele de pana acuma, precum se vedu însemnate în fruntea foii. —
Redacțiunea.

Telegramu.

Sibiu 31 opt. n., 11 ore, 30 minute.

Verificările decurgu anevôia, provocandu scene fortunose, totu pentru preocupatiuni personali. Alegerea probabilmente luni. Babesiu.

Budapesta, in 31 oct. 1874.

Cu începerea activității corpurilor legiuitoare — ne preocupa multime de cestiuni ce ne atingu foarte de aproape, și cari tôte reclama să le atingemu mai multu său mai pucinu, dupa însemnătate. Angustatimea spaciului inse ni impune, ca să fimu câtu de scurti.

Atingemu de astadata două: *consulul ardeleanu și notariatele publice*. Ambele acestea taia foarte afundu în viața noastră, și de aceea trebuie să ne intereseșie pe toti. Ministrulu presiedinte — deliniandu ordinea lucrărilor ce intențiunedia regimulu să se urme în Dieta — intonă, că aceste proiepte vor să fie între primele agende ale corpului legislativ. În Clubulu deakianu — cea mica Dieta a țierei unguresci — s'a și începutu discușiunea asupra acestoru proiepte, modificate de tabl'a boiarilor, și s'a statoritu tîenut'a.

Ce ne interesedia pre noi mai de aproape din proieptulu despre notariatele publice — e dispusețiunea în privint'a limbii, în carea să se estradée documintele. Tabl'a boiarilor — e sciutu, că a modificatu testtulu primitu în cas'a reprezentativa, dispunendu ca documintele să se estradée — numai în limb'a magiara!!

Vine acū întrebarea, că ce tîenuta va observă cas'a reprezentativa facia de acēsta modificatiune nedrepta și nelegale,

recomandata de ruginitii magnati. În clubulu deakianu — ce e dreptu — s'a otaritu să se faca opusețiune acestei modificări, inse nu pré apriga; căci n'au primitu domnii deakisti să se lupte pentru sustinerea testtului primitu în dieta, în urm'a caruia se potu estradă documinte și în limb'a poporului preponderante în tîenutul respectiv, — ci s'au conjuratu fetiorii lui Deák să lupte pentru aceea, ca să se estradée documintele notariali numai în limb'a magiara, și numai pre langa concessiune de la ministeriu să se pōta face vr'o exceptiune!

Nu pōte fi mai ridiculu, decātu cându ómenii vreu să ascunda pisic'a în sacu și — i se vedu ghiarele. N'ai inse ce face; acēs'a e politic'a magiara și nu poti să faci pre domni să-ti cređa, că apucaturile lor sunt asiã de pe facia, câtu și natantoculu trebuie să le intielēga.

Noi am svatui domnilor magiari că decātu o dispusețiune neghioba și de nimica — ca și ast'a, — mai bine să urmedia boiarilor, căci mai iute vor să ajunga la — prapastia!

De altu-mentrea noi ne sentim aplacati a crede, că reprezentantii cei nestrucati ai poporului vor scī a-si sustienē demnitatea și facia de siovinicic'a vointia a ruginitilor și facia de reutatiós'a apucatura a celor orbiti, și se vor aretă ca aperiatori ai dreptății. —

Cu cestiunea censului ardeleanu nu stămu totu asiã. În tôte partile se sustiene, că guvernulu s'a îngagiatu a aperi testtulu primitu în cas'a reprezentativa. Ministrulu de interne a dispusu în tempulu fieriloru conscrierea de alegatori în mai multe parti ale Ardealului, atātu dupa censulu primitu în cas'a reprezentativa, câtu și dupa celu recomandatu de boiari. Acestea asemenandu-le cu nrulu alegitorilor dupa censulu de la alegerile ultime — s'a constatatu, că nedreptatirea ce se face prin primirea modificatiunii boiarilor e cu multu mai mare, decātu dōra — periculu ce ar urmă prin legiferarea censului primitu de cas'a reprezentativa. În 79 de comune s'a facutu acēsta proba. Dupa censulu din 1872 nrulu alegitorilor fu în ace-

stea de 5437; dupa censulu primitu în cas'a reprezentativa, adeva dupa celu de 14 fl. 22 cr. — e de 5543, ér dupa censulu recomandat de boiari, adeva dupa celu de 18 fl. 48 cr. — e de 5027. —

În urm'a acestora domnii vediu, că se spariara numai de naluci și — se rusinara.

Atātu asupra acestoru două cestiuni, câtu și asupra altora inca însemnate, atātu din laintru câtu și din afora, vom avé a reveni în nrii viitori. —

De la Congresulu nationale.

Sibiu, in 16/28 opt. 1874.

Sciindu eu, câtu de angustu și scumpu Vi este spaciulu, cauta să me restringu a comunică despre cele petrecute aici la acēs'a mare ocașiune — numai partea mai essentiala, cea parte ce propriamente va interesă presintele și viitorulu.

Solenitățile bisericesci, premergetorie deschiderei congresului, atātu luni sér'a, câtu și ieri demanētia, se intielege că s'au essecutatu dupa tôte formele, cu tōta parad'a indatenata, ba chiar prescisa.

Se intrunira apoi ieri, marti la 11 1/2 ore, dupa terminarea servitiului divin, toti domnii deputati, presinti în Sibiu, în sant'a biserica, carea la momentu fu foarte bine instruita cu tôte cele necesari pentru scopulu sedintielor, — și chiamandu printr'o deputatiune pre dlu Eppu Popasu, ca comisariu congresuale, dupa sosirea acestuia, salutata prin multe „să traiēsca!“ densulu ocupandu locul presidiale, rosti în data urmatorulu Cuventu de deschidere:

Venerabilu Congresu!

Multu Stimatiloru Domni deputati, preoti și mireni!

„Mari și minunate sunt lucrurile ce le facusi, Dōmne Domnedieulu nostru, în mudioculu nostru, și la gandrurile tale nu este nimene cine să se asemena tie!“ Asiã striga proroculu Davidu în cantrarea sa a 39.

N'a trecut multu peste unuanu de dile, de cându noi ne-amu fostu adunatu în acēsta s. biserica, pentru ca să întregim scaunulu archiepiscopescu și metropolitanu alu Ro-

maniloru dreptu-maritori din Ungaria și Transilvania, devenitu vacante prin mōrtea mai tempuria, de cumu acceptămu noi, a marelui și neuitatulu nostru Archiepiscopu și Metropolitu Andrei, și éta-ne astadi ér strinsi aci, pentru ca să întreprindemu o noue alegere a capului Archiepiscopiei și Mitropoliei nōstre.

Precumu Ve este cunoscutu, urmatorulu nemoritoriulu nostru Archipastoriu Andrei, Escelenti'a Sa fostulu nostru Archiepiscopu și Metropolitu, Procopiu Ivacicoviciu, fu alesu prin congresulu bisericescu ser bescu de Metropolitu, și asiã numitu Patriarchu alu Serbilor, și intaritu în acēsta demnitate prin pré înalt'a resolutiune regēsca din 6. augustu a. c. — dupa ce Escelenti'a Sa, la provocarea Inaltulu Ministeriu reg. ungurescu de culte, a fostu renunțiatu neconditiunatu la demnitatea de Archiepiscopu și Metropolitu alu Romaniloru ortodossi din Ungaria și Transilvania, îndreptandu-se Inaltu Pré Sant'a Sa — dupa sosirea sa la Carloveti — cu unu actu de renunțiere și de a dreptulu catra Venerabilulu nostru Consistoriu metropolitanu, și astufeliu noi Romanii dreptu-maritori amu remasu era fora Archiepiscopu și Metropolitu.

Intr'adeveru, Multu Stimatiloru dni Deputati, aceste dese veduviri ale scaunulu nostru Archiepiscopescu și Metropolitanu nu se pōte a nu ne insulfă ingrigire și serioșitate, pentru că prin aceste dese veduviri — dupa natur'a lucrurilor și a ómenilor — multe întreprinderi necesarie și folositoare se întreprumpu și remanu cu totul neînfiintiate, Archiepiscopii și Metropoli'a nōstra se impede în consolidarea lor, biserica nōstra suferă și patimesce în înaintarea și prosperitatea ei. Dar ingrigirea și nelinicea nōstra se domolesce indata ce gandim, că Domnedieu — care conduce Universulu, ingrigesce și conduce și Archiepiscop'a și Metropoli'a nōstra, Elu tôte le întorce spre folosulu nostru, dupa cumu dice Apostolulu Pavelu catra Romani (VIII. 28:) „Celoru ce iubescu pre Domnedieu, tôte li-se lucrēdia spre bine.“ Numai și noi reprezentantii clerului și ai poporului din întreg'a Metropolia se cantămu ca la actulu celu momentosu alu alegerei de Archiepiscopu și Metropolitu, ce ne eta înainte, să fimu condusi de semtiulu detorfei, ce ni o impune

FOISIÓRA.

Arderea cadavrelor.

(Discursu pronunțiatu în Adunarea gen. a Asociațiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, tîenuta la 10 augustu 1874, în Deva.)

III.

Si acum să revenim acolo, de unde am plecatu.

Am amintitu în introducere, că lumea clocotese în scarmentarea reformei, carea tîențese la nu mai putienu decātu resturnarea usului de întierinare, ca a unei proceduri necorespunditorie spiritului tempului — și înlocuirea lui în generalu cu arderea cadavrelor.

Putiens idee mari au produsu în restimpu abiã de unu anu, decându seriosu se debate acēs'a cestiune, o sensatiune atātu de puternica ca ideia despre arderea mortilor. În cetățile mai mari totu omulu vorbesce de dens'a. Diușerile în tôte dilele aducu sciri despre noulu stadiu, în care a ajunsu cestiunea și despre cuceririle totu mai intensive ce s'au facutu în favorulu ei. —

Arderea cadavrelor ca ceremoniã funebreã o vedemu în anticitate figurandu la cele mai multe popōra. La evrei, greci, slavi, erã pe langa întierinare și arderea în usu.

La Romani, pe cum am fost amintitu, a fost într'unu timpu eschisivu practicatu.

„Pars ingenti subieri feretro.

Triste ministerium; et subiectam more parentum

Aversi tenere facem

Postquam collapsi cineros et flamma quievit.

Ossa quae lecta cado textit Chorinaeus ahenus.“

(O parte a multimei s'a asiediatu sub imosantulu catafalcu; tristu servitiu, și dupa datin'a parintiloru, întorcandu-si capetele, au tîenuta de desuptu faciele. Ér dupa ce s'au prefacutu tôte în cenusia și s'a potolitu flacar'a, ósala adunate Chorineu le-a acunasu într'unu vasu de metalu.) Astfeliu descrie Virgiliu cerimoniile esecutate la arderea cadavrelor lui Misenu. („Aeneidos lb. VI. V. 222—228.“)

Cu latirea crestinetății, arderea cadavrelor a devenitu totu mai rara, asiã încātu astadi o aflămu numai la indiani. În Europa, moderna, afara de arderile, parte dupa mōrte, parte de vii a condamnatiloru la acestu soi de mōrte, aflămu însemnate și unele casuri voluntarie. Ultimulu dintr'acestea s'a întemplat în Florentia la finea anului 1870. *Radjah*, unu principeindianu aflanduse în calatoriã la-ajunsa mōrtea în Florentia, unde numai decātu se

esecutã dupa ritulu indieniloru arderea cadavrelor, cu tōta pomp'a și în presintia unei multimi imosanti. Se dice că actulu ne-indatinatu nu a implutu de grōza publiculu aspectatoriu, ci din contra s'a iscatu dorintia generale, a se află unu metodu mai simplu și eftinu, carele ar poté fi introdusu în totu locul. Nu incupe indoiēla că acestu casu a datu celu mai puternicu impulsu inventatiloru italieni de s'au suflecatu, a studiã mai aduncu caus'a. Resultatulu e multiamitoriu, căci s'au descoperitu mai multe moduri, cari tôte — în lips'a altora mai prefecte, ar poté contă la popularizare.

Me voiu încercă a le face pe tôte de a rondulu cunoscutu, în liniamintele loru principali, avisandu — pre cei ce i interesedia mai de aproape caus'a, la descrierile insusi ale autorilor.

Profesorele Polli, în Milanu, a facutu probe de arderea cadavrelor în urmatorulu modu. Corpulu se asiēdia în o retōrta cilindrica de feru turnatu, cam în form'a urnelor vechi. La gur'a retōrtei se introduce unu currentu de gazu luminatoriu, care apoi în vasu se mesteca cu aerulu atmosfericu. Aprindenduse gazulu corpulu de inalt'a temperatura a acestuia se usca, carbonisēdia, și în scurtu se preface în cenusia. Pe gur'a cealalta a re-

tōrtei esu gazuri de o densitate mai mica seu mai mare, ér pe fundulu ei remane, dupa închieierea operatiunei, numai cenusia și substanti'a varōsa a ósalor. Astfeliu câteva ore ajungu a produce acelasu resultatu, carele prin întierinare numai dupa unu lungu siru de ani și spre daun'a a mii de ómeni se pōte efeptui!

Procedurei lui Polli inse să imputa acelu defeptu, că gazurile desvoltate în cursulu operatiunei și anume acidulu carbonicu, gazulu hidrogenicu și amoniacale atingu neplacutu organulu mirosului, ér de alta parte remasitiile dupa proeesulu arderei (cam a 1/12 parte a cadavrelui,) sunt de o cantitate pré mare; — invetiutulu profesore inșã a construitu de curendu unu aparatu, care e scutitu de aceste defecte.²⁾

Alu doilea modu la inventatu profesorele Brunetti, în Padua, care la și demonstratu cu ocașiunea espusețiunei în Viena, unde aparatulu d'impreuna cu tôte rechișitele trebuintiose erã espusu într'unu departimentu separat. La procedur'a lui Brunetti se recere unu cuptoriu de pētra vertōsa (refractila,) unu aparatu pentru regularea flacarei și caldurei, și o lespede de metalu, pe carea se asiēdia corpulu.

Operatiunea se petrece în urmatoriele trei periode.

¹⁾ Wegmann — Ercolani: „Leichenverb.“ p. 13.

²⁾ Brunetti, Cremazione de cadaveri, Padova 1873.

santieni'a lucrului si gravitatea situatiei, in care ne aflam.

Deci noi la alegerea fiitorului nostru Archiepiscopu si Metropolitu avem sa fim insufletiti de cea mai buna intelegere, dragoste si incredere imprumutata, urmandu svatului ce ni da santulu Apostolu Pavelu — Filipeniloru, candu graiesce: „*Flinitu m' bucuri'a mea, ca un'a sa ganditi, o dragoste sa aveti, cu o voia sa fiti, o intelegere sa aveti, socotindu unulu pre altulu mai susu, decatu pe sine insui!*“ Noi la actulu celu importante alu alegerei, ce ne sta inainte, avem sa fim un'a, pentru ca la acesta alogere toti avem unulu si acelasi scopu, una si aceasi tinta, adoca inalta misiune si binele Archidiecesei si alu Motropoliei nostre; prin urmare dela alegandulu nostru Archiepiscopu si Metropolitu, noi toti cerem, ca elu sa se asecurede pacea din laintru si din afara a bisericei nostre, ca elu sa se padicaca si sa se apere legalminte, dar cu statornicia cu totu deadinsulu, bunulu dreptu, credinti'a stremosiesca si autonomia bisericei nostre, recascigata cu atatu amaru de sacrificii, sanctionata pregratiosu de Majestatea Sa, pre induratulu nostru Imparatu si Rege Franciscu Iosifu I., si petrecuta in condicia legiloru prin buna vointi'a inaltulu corpu legiuitoriu alu scumpei nostre patrie. Dela Archiepiscopulu si Metropolitulu, ce avem sa-lu alegemu, ceremu mai departe ca elu — insocita de ajutorulu lui Domnedieu, si spriginitu de puternic'a conlucrare a reprezentantiloru clerului si poporulu Metropoliei nostre, intrunuti mai alesu in congrese si sinode eparchiali — sa faca ca sa se resara soarele culturai, moralitatii, religiozitatii si prosperitatii asupra credintiosiloru nostri din Ungari'a si Transilvania. Noi toti, in fine ceremu de la alegandulu capu bisericescu alu Metropoliei nostre, ca sa puna aduncu la anima cuvintele s. Apostolu Pavelu, scrise catra Titu: „*Pastoresce turm'a lui Christosu, nu ca si candu ai donni asupra ei, ci intru tota rabdarea, blandeti'a si intelegerea!*“

Multi Stimatiloru Deputati! Actulu alegerei, ce ni sta inainte, este de mare insemnatate in vieti'a nostra si in veti'a Archidiecesei si Metropoliei nostre. In dilele aceste unu milionu si mai multu de siese sute de mii de credintiosi ai bisericei nostre privescu la noi. Domnedieu depune acumu in manele nostre sortea Archidiecesei si Metropoliei nostre!

O! Veniti dar sa pasimu la alegere in cea mai buna intelegere si crestinesca intrunire. Veniti sa ne damu voturile nostre dupa cea mai buna cunoscinta de noi insine, si dupa o drepta orientare in afacerile nostre Archidiececane si Metropolitane, si Dumnedieulu parintiloru nostri prin santulu seu ducu se va pogori in mediloculu nostru, ne va lumina, ne va conduce ca sa soversimu si acestu momentosu actu de alegere, ce ne sta inainte, spre mai mare lauda a numelui lui,

spre inffiorarea mamei nostre biserice, si spre fericirea tuturoru fiiloru ei, Aminu!

Prin acesta declaratu congresulu electorale de deschisu. —

Acestu cuventu, pronunciatu de a rostulu, nu cetitu, pronunciatu cu conoscuti'a elocintia a parintelui Eppu Popasu, la mai multe locuri, dar desclinitu la cuvintele apostolului Pavelu catra Titu, si la inchieiare, provoca aplause frenetice.

La acestu cuventu, in numele congresulu dede resunetulu prescriu — dlu I. Bramu de Lemeny, prin urmatorulu:

*Illustrissime Domnule,
Pre santite parinte Episcöpe!*

Patrunsi de cele multe sante adevoruri, ce cuprinde cuventura de deschidere a Ilustritatii Vöstre, si miscati de parintescile invitari la actulu celu momentosu alu alegerei de archiepiscopu si metropolitu, — mi-iau voia in urm'a onorificii insarcinari, primite din partea pre stimatiloru condeputati congresuali, a cerca sa dau expresiune semtimentelor de accordu, ce au produsu cuvintele Ilustritatii Vöstre in animel e nostre, a tuturoru deputatiloru congresuali.

Asia este, Illustrissime; in restimpu scurtu de abia ceva peste unu anu, ne aflamu astadi a doua ora intrunuti in acesta santa casa, pentru alegerea de archiepiscopulu si metropolitulu romanu de religiunea gr. or. din Ungaria si Transilvania. Nu multu nainte de acesta, din causa timpuriei repausari a marelui archiepiscopulu si metropolitulu Andreiu; era acuma din causa trecerei archiepiscopulu si metropolitulu nostru, Procopiu Ivacicovicu, ca atare la Ierarchi'a serbesca. In privinti'a acesta, in considerarea imprejurariloru extraordinarie, suntemu de accordu cu venerabilulu Consistoriu Metropolitanu, intru catu acesta renunciare a fostulu nostru archiepiscopulu si metropolitulu Procopiu Ivacicovicu o a privitu de fapta complinita si a dechiaratu scaunulu archiepiscopalulu si metropolitanulu alu nostru de vacante.

Aceste dese veduviri a scaunulu nostru archiepiscopalulu si metropolitanulu — asia este, sguandu si conturba cursulu agendelor; insa privindu noi aceste evenimente ca nisce dispozitii ale providintiei, le primimu cu supunere crestinesca, ca pre nisce viue dovedi despre precari'a sorte a combinatiuniloru omenesi, despre desiertatiunea gloriei lumesci, si ca nisce ocaziuni de a ne deprinde efektivminte intru essercitiulu drepturiloru nostre constitutionali bisericesci. Missiunea si detori'a nostra atatu de sublima, catu si de grave, este asia dara si de asta data, a intregi scaunulu vacante, a alego pe archiepiscopulu si metropolitulu Romaniloru de religiunea gr. or. din Ungaria si Transilvania, — procedendu spre acestu scopu cu anima sincera, cu cunoscintia curata, in contielegere si solidaritate, precum ni impune si pretinde acesta santieni'a

causei; — si deca vomu considerá, cumca astadi la tote poporale, chiar si cele mai civilisate, devisi'a este — *inaintarea culturai*; deca vom considerá starca cea remasa indereptu a credintiosiloru nostri, a clerulu si poporulu, a bisericeiloru si scololoru nostre, — in adevuru ne vomu convinge si mai de apröpe despre detorinti'a nostra cea santa de a procede la actulu alegerei in *contielegere, in buna armonia*. — avendu cu totii unulu si acelasi scopu, scopulu de a *cauta si a afla si alege de capu alu administratiunei nostre bisericesci, alu Ierarchiei nostre dreptu-credintiose din Ungaria si Transilvania, pre acelu barbatu bine meritatu de biserica si de scola, care semtindu si elu in anima sa cuvintele mantuitoriulu nostru Isusu Christosu*, ce suna: „*Fiti deserversiti, pre cum tatalu vostru din ceruri deserversitu este*“ — si erasi: „*Mergeti, invetiati tote limbele, botesandu*“ — se-si cunösa de cea mai santa detorinti'a a chiamarei sale celei inalte si grele a *inainta caus'a invetiamentulu populare, a spriginu, a ajuta, a sustien si a aperi institutelu nostre de invetiamentu cu caracteru confessionalu*, de ori ce categoria, — a se *ingrigi de inaintarea culturai clerulu, amesuratu spiritulu timpulu*; si acesta la tota ocaziunea atatu in consistoriulu archidiececanu si metropolitanu, catu si in sinodele si congresele nostre nationale bisericesci, — ingrigindu sub insasi a sa grea raspundere a se esecuta cu tota acurateti'a decisiunile si statoirile acelora, fiindu cultur'a unic'a garantia a nationalitatii si a bune stari materiale precum peste totu, asia si a credintiosiloru nostri, a clerulu si poporulu nostru gr. orientale; — este mai departe chiamarea nostra a alege de archiepiscopulu si metropolitulu pre acelu barbatu, carele avendu in anima sa cuvintele mantuitoriulu nostru Isusu Christosu: „*Asia sa luminedie faptele vöstre inaintea ömeniloru, ca vedindu faptele vöstre cele bune sa mariesca pre tatalu vostru celu din ceruri*“; si erasi: „*Voi sunteti lumina lumii*“ „*Voi sunteti sarea pamentulu*“ etc.: — sa fie insusi meccnatale culturai, propagatoriulu luminei si adevorului, — sa fie insusi esemplu viu de crestinu bunu, de adeveratu invetiacelu si urmatoriu alu lui Christosu. „*Si intru aceea ve veti cunösa ca sunteti invetiacei mei, deca veti ave dragoste intre voi*“ — dice mantuitoriulu prin rostulu evangelistulu; — sa fie insusi parinte bunu, cu dragoste crestinesca catra cleru si poporu, — sa staruiesca din tote puterile cu cuventulu si cu fapta a sustien religiozitatea, credinti'a cea adeverata stremosiesca in tota curatiuni'a si integritate ei, a goni, a combate vitiulu, a spriginu si a inainta virtutea, a staru mai incolo si a privilegia pentru sustinerea si spoirica moralitetei, desradicinarea si sterpirea coruptiunei ce amenintia cu totale derapenare societatea umana!

Da, acesta este, Illustrissime Domnule! Si Pre santite Parinte Episcöpe, ceea-ce cere si astepta neconditionatu clerulu si poporulu

romanu gr. or. dintru adenculu animei sale dela Archiepiscopulu si metropolitulu seu; — caici asia, si numai asia ne vom pute aperi, sustien si asecura asiadimentele cele folositorie, autonomia, limba si nationalitatea santei nostre biserice gr. or. din Ungaria si Transilvania — in imprejurarile, in pusetiunea, in carea ne aflamu, si pre care cu totu dreptulu o numiti „grave“ — ca sa aflamu deci pre acelu barbatu, care sa aiba calitatile recerute, taria de caracteru crestinescu, credinti'a si dragoste adevcrata activa, tactica si energia, urmandu intru tote principiulu dreptatii, ca sa aflamu pre acelu barbatu, care sa voiesca si sa pöta satisfacere detorinteloru chiamarii sale, sa pöta si sa voiesca a coresponde trebuintici, pretensiunei si asteptarei celei drepte a celoru unu milionu si mai bine de siese sute de mii de credintiosi ai bisericei nostre gr. or. din Ungaria si Transilvania, spre care scopu i va fi totu de un'a asecuratu totu spriginulu si ajutorulu din partea clerulu si a poporulu nostru, a tuturoru Romaniloru drept-credintiosi din Ungaria si Transilvania, pre cale constitutionale in Sinodele si Congresele nostre nationale bisericesci, — ca sa nimerimu pre acelu barbatu, invocamu intru ajutorulu nostru darulu santulu spiritu si cu anima curata, in frie'a lui Dumnedieu, avendu numai chiar binele si prosperarea bisericei, scololoru si credintiosiloru nostri naintea ochiloru, cu unu cugetu, in dragoste si armonia — urmandu invitatiunei Ilustritatii Vöstre, pasimu la actulu alegerei de Archiepiscopulu si Metropolitulu — cu aceea firma sperantia, in aceea credintia puternica, ca Dumnedieulu parintiloru nostri, prin spiritulu seu celu santu, ne va lumina, ni va areta pre Unsulu seu, si asia sub intielepitu a conduce a Venerabilelu Presidiu, ni va succede a indeplini acestu actu momentosu — spre marirea numelui lui Domnedieu, spre inffiorarea bisericei si prosperarea scololoru nostre si a invetiamentulu nationalu confessionalu, spre inaintarea in cultura si bunastare materiale a clerulu si poporulu nostru romanu, — in acesta credintia si sperantia inchieiu cu acele cuvinte odihnitorie ale mantuitoriulu, carele dice: „*Eu sum cu voi si nimenea in protivu vöstra*“ Amin! —

Si acestu respunsu — la mai multe pasagia fu intreruptu prin insemnate si lungi aplause.

Solemnitatea de introducere devenise la culme.

In acesta buna dispusetiune, numindu-se trei notari provisorii, se pasi iute la prezentarea credentialeloru, la impartirea loru pentru verificare, si anume — urmandu-se regulamentul in vigöre, credentialele din archidiececane se dedera colegiulu deputatiloru din dieces'a Caransebesiulu, cele din acesta dieces'a, colegiulu deputatiloru din dieces'a Ara-

Periodulu d'antainu. Aprinderea cadavruulu. O diumetate de ora dupa aprinderea lemneloru ingramadite in cuptoriu incepe corpulu a arde; apoi in

Periodulu alu doilea urmédia arderea spontana a corpulu, care fenomenu esserce — dupa dicerea profesorelui — o impresiune adunca asupra asistintiloru preocupati de o meditatiune profunda. Deca lemnele au fostu bine asiadiate, ajungu 2 öre pentru o carbonisatiune completa.

Periodulu alu treilea. Resturile prefacute in carbune se aduna pe lespeda de metalu la olalta, se acoperu cu alta lespede de feru turnatu si concentrandu astmodu caldur'a, pentru alimentarea ei materialulu foculu se renoiesce.

Resultatulu finale e, cu ajutorulu a 140—160 de puncti de lemne, prefacerea in cenusia a partiloru moi, si complet'a calcinare (prefacerea in varu,) a osaloru. — Dupa ce sa recitu cuptoriulu, cenusi'a si remasitiile compacte se aduna si se punu in urma pentru a li se da odiebn'a eterna! Remasitiile unui barbatu, de 102 puncti de greu, dupa ardere a u apasatu 3 1/2 pnnti 3).

Alu treilea modu pentru arderea cada-

*) A se vedé in detaiu Dr. Polli, „Sulla incinerazione de cadaveri“, Milano 1872; si Wegmann — Ercolani „Leichenverb.“

vreloru este alu profesorelui Gorini, in Lodi, care difere de ambele metode deja descrise. Mater'a ce o folosese densulu si pre carea pana acuma a tienutu-o in secretu, devine fluida la o temperatura inalta, carea deca a ajunsu gradulu anumitu de caldura, descompune numai decatu cadavruulu, afundatu in acesta fluiditate in restimpu abia de 20 de minute, in cele mai monunte particele anorganice; elemintele solide remanu in form'a cenusiei in fluiditate din carea apoi se pöte strecura pentru a fi asiadiata in urna. Se vede dar ca acesta procedura e cea mai simpla. Avantagiulu ei, afara de mica durata, consiste mai vertosu intr'aceea, ca se petrece fara seomotu si fara d'a respandi gazuri neplacute mirosulu. Incatu pentru spelele ce se receru la o operatiune, acelea dupa socöta Dlui Gorini se urca la 60—70 franci. Deca insa se vor afla 6—12 cadavru de arsu de o data, atunci spelele firesce se impartu, si astfelu arderea unui cadavru ar costa 5—10 fr. 2—5 fl. Acesta procedura este fara indoiela cea mai corespondietoria. Inventiunea profesorelui Gorini, afara de importanti'a ei din punctu de vedere sociale are si pretiu sciintificu, caici pan'acuma n'a fost cunoscuta vr'o substantia chemica, cu ajutorulu careia se fie posibila prefacerea in cenusia a carnei si osaloru. Acesta imposibilitate a si dechiarat'o profesorele

Kopp, facia cu afirmatiunea lui Gorini in o siedintia publica; cestu din urma insa ascepta numai timpulu candu va fi in stare cu ajutorulu unui aparatu mare sa probe die arderea unui cadavru intregu. Elu a si ingagiatu poteri pentru construirea aparatulu. Discretiunea Dlui Gorini fatia de inventiunea sa a provocatu in publicu diferite pareri rezervate si manifestatiuni de dubietate. *)

In fine si unu alu patrutea modu sa facutu de curendu cunoscutu, si este alu inginerulu Siemens, din Dresda. Partile constitutiorie ale aparatulu seu numitu „Sistemu regeneratori“ suntu:

Unu *generatoriu*, va sa dica unu cuptoriu de zidu pentru prepararea gazulu.

Unu *regeneratori*, adeca unu altu cuptoriu seu o incapere in forma cubica, unce se petrece procesulu arderei; si

Unu *cosiu inaltu*, pentru indepartarea producteloru foculu.

Nu voiescu a me mai opru la descrierea aparatulu si procederei, cari sunt cam complicate, ei me marginescu a observá, ca constructiunea aparatulu aduce multu cu aceea a profesorelui Brunetti; mediloculu insa — ce directu efettesce arderea, la Siemens nu o flacara ei aerulu incalditu la o temperatura de 1100 graduri celsiane. Metod'a lui Siemens mai vertosu nemtii, o sprin-

*) Prof. Paolo Gorini „La conservazione della salma di Giuseppe Mazzini. Genova 1873“ — Aci tractedia autorele despre invetiunea sa

ginescu cu inaltu zelu. Professorele Reclam, din Lipsca, face unu reclamu puternicu in press'a europen'a pentru popularisarea ei. Er unu altu neamtü, Dr. Ku chenmeister, in brosiur'a sa incepe deja a disputa italianiloru prioritatea ideiei, afirmandu ca glori'a originalitatii compete nemtiloru!

Dar fie cum va fi vorb'a e despre aflarea unui medilocu, carele din punctu de vedere alu sanctatii, economiei, moralulu si religiunei sa coresponda recerintiloru civilisatiunei. — Arderea cadavreloru coresponde tuturoru pretensiuniloru si numai dens'a este din tote punctele de vedere chiamata a inlocui datin'a intierinarii.

Nu sciu deca mai este lipsa, d'a analiza avantajiele arderei, candu e chiar ca toti inconvenientii cari obvinu la intierinare, si pre cari ii-am insiratu mai susu, cu introducerea marei reforme au sa dispara de sine.

Cu privire la salubritatea locurilor si a personelor, nu credu sa se afle cineva, care ar poté trage la indoiela marele folosu alu arderei — in loculu intierinarii. Sanotatea, prim'a conditiune a progresulu, astu-modu ar scapa de unu factoru ei stricatiösu. Unu mare bine e acesta, atatu pentru particulari, catu si pentru statulu intregu, caici numai cetatianulu sanetosu pöte fi membru folositoriu alu sta-

*) A se vedé, „Augs. allg. Zeitung“, 6 Martiu 1874; „Monsieur scientifique“, Main 1874. etc.

dului, ér cele din acésta diecesa, colegiului din Archidieceasa.

Cu atât'a siedinti'a prima se inchieia, defigendu-se a dóu'a pe maned'a, ér colegiale dieceselor, invitandu-se a terminá intr'aceea essaminarea mandatelor.

Dupa médiadi sectiunile si-urmara lucrarea; se mai tieni si o conferintia pentru una programa si infintiarea unei solidaritati între cei de o credintia si tendintia; cea-ce inea pentru asta data nu sucése. —

Despre a dóu'a diua diu'a, de mercuri, ni se repórta pre scurtu, cá siedinti'a a constatatu de nedificultate 82 alegeri, cari deci anunciandu-s e de verificate, cu acestu nru de deputati congresulu se constitui, alegendu-si 9 notari si numindu comisiunea verificatória permanente, pentru alegorile contestate si pentru tóte cele ce soseseu mai tardiu.

Cu ocaziunea acestoru alegeri intreveni conflictu aprigu între majoritatea deputatilor din Archidieceasa si ceialalti deputati, punendu-se accia pe o basa cá de interesu separatu si cercandu considerare speciale, cea-ce — pentru evitarea de dispute lunge li se si concesse, spre óresi-care superare a celoru ce nu vor a reconóscé interese separatistice.

Mercuri s'a urmatu cu verificárele in comisiunea concerninte si sér'a s'a tienutu o conferintia generale pentru unele cestiuini, redicate la verificare. —

Joi nainte de amédi comisiunea verificatória mereu a lucratu, ér ceialalti domni deputati au tienutu cari in cátre consultatiuni private, facendu feliu de feliu de combinatiuni spre scopulu d'a usurá actulu de alegere si d'a feri biseric'a de incurcári si conflicte.

Siedinti'a anunciata pe joi dupa médiadi avea la ordinea dilei verificárele alege- riloru atacate. —

Romania.

La manevrele ostiriloru romane asistara tramesi a tuturoru poteriloru europene. Ele s'au sfersitu cu laud'a armatei.

Éta ce scrie „Presa“ din Bucuresci despre aceste manevre :

„Manevrele de astadi, între Colintina si Plumbuita, s'au urmatu in modulu celu mai satisfactoriu. Timpulu le-a favorisatu, si pló'a, atâtu de multu acceptata, a inceputu indata ce s'au terminatu, adica pe la trei óre.

„Cu totu timpulu celu umedu, inea de dimanétia, suma de locuitori ai Capitalei, in trasuri, calári, pe diosu — ocupau in diferite párti intinsulu campu alu manevreloru. Toti cei presinti au fost satisfacuti de tienut'a, soliditatea si iutiél'a soldatulu nostru, de unitatea miscáriloru si de regularitatea manevráriloru intregulu corpu de armata in operatiunile sale. Luarea monastirei Plum-

buita, impetuositatea atacului si soliditatea defensei, au fost multu laudate de cunos- cettori.

„Putemu dice, intr'unu cuventu, cá incepemu a avé o adevrata putere armata. Dorimu ca manevrele s' ni servésea mai alesu in acést'a, de a vedé lipsele si defectele ce póte avé acésta armata, pentru a poté deveni si mai tare.

Solemnitatea impartirei drapelorulu se va face la 14 curente, la 12 óre, pe campia ce se intinde la stang'a sioselei despre Banésa.

Mari'a Sa Dómna vine inadinsu de la Sinaia, spre a asiste la acésta frumósa si patriotica serbatóre.

Indata dupa impartirea drapelorulu se va face, totu in acelu locu pe siosea, defilarea cea mare a trupeloru inaintea M. S. Domnitorulu, incongiuratu de statulu seu majore.“

Credemu a interesá, daca vom publicá cu asta ocaziune unele date despre armat'a romana.

Armat'a Romaniei — dela unirea Principateloru dunarene — fú organizata cu totulu dupa sistemulu francesu. Din 1867 — inspi- randu se cu totulu de sistemulu prussianu — se introduse inarmarea obligatória generale.

Armat'a de astadi a Romaniei se compune din armat'a permanente, cu trei ani de servitiu activu, reserva, graniceri si dorobanti, din militia cu cadre permanenti si esser- citie anual; gard'a nationale — cetatienii din orasie de la 30 pana ea 50 de ani, — si din militiani — locuitorii din sate de la 30 pana la 50 de ani.

Ea se compune din urmatóriele trupe :

1. Trupele de campania: 8 regimente de infanteria, cu 22.000 de ómeni; 5 batalióne de venatori, cu 3.800 de ómeni; 3 regimente de cavaleria — husari, venatori si dorobanti — in totalu cu 1.920 de ómeni si totu atáti-a cai; unu regimentu de artilaria pedestra, 4 batalióne si o compania de pontonieri, in totalu cu 1.600 de ómeni, 1.300 de cai si 38 de tunuri; unu regimentu de artilaria calarétia, 8 baterie si o compania de pontonieri, in totalu cu 1.600 de ómeni, 1.600 de cai si 8 tunuri; in fine dóne batalióne de geniu cu 1.280 de ómeni. — Trupele de campania s' compunu deci peste totu din: 40.330 de ómeni si 10.700 de cai cu 96 piese de campania; — apoi din trupele de reserve, cu trei divisiuni de dorobanti si 4800 de ómeni si totu atáti-a cai.

2. Trupele de garnisóna: 16 batalione de graniceri, cu 33.600 de ómeni; 5 divisiuni de dorobanti, cu 7.200 de ómeni si totu atáti-a cai; unu corpu de gendarmeria, cu 750 de ómeni si 550 de cai; 8 batalióne de infanteria de reserva, cu 7.600 de ómeni; 4 companie de venatori de reserva, cu 950 de ómeni; 5 escadróne de cavaleria de linia — reserva — cu 500 de ómeni si totu atáti-a cai; patru baterie de compania — reserva — cu

600 de ómeni, 500 de cai si 24 de tunuri; 2 companie de pioneri — reserva — cu 580 de ómeni; in fine companiele de pompieri cu 1000 de ómeni. — Trupele de garnisóna se compunu peste totu din: 54.500 de ómeni, 9200 de cai cu 24 de tunuri de campania si 20 de tunuri de vase.

Se mai adauge inea echipamentulu Hotele pre Dunare — 2 vapóre, 6 sialupe canoniere, 20 de tunuri — cu 380 de ómeni.

Pentru aperare sunt de numeratu si trupele propriu disc defensea a tieriei, si anume: milițiile si gard'a nationale — cu unu totalu de 36.000 de ómeni si 400 de cai. —

Acestea sunt fortele militare ale Romaniei. Ele se aretara bine organizate la manevrele de cari amentiramu mai susu si promitu viitoriu Romaniei.

Preotii si notarii romani.

Valca Crisului-Albu, opt. 1874.

Cestiunea mare, care in tempulu de adi, pune pe cugete pre fiacare romanu de anima — este *instructiunea poporului*. In unele locuri printre romani acést'a inaintéda in modu imbucuratori, umplendu de sperantia animile tuturor'a, precandu dincontra in alte locuri, si dóra in cele mai multe — e in stagnatiune absoluta, déca nu toema regresédia.

Inteligintia nóstra mai inalta potemu dice in genere, s'a convinsu despre marea detorintia, ce are in acésta privintia, si despre energiós'a lupta, ce trebuie s' incépa si continue contra ignorantiei si intunerecului, ce inea mai esiste si se sustiene între poporu. Cá eflussu a acestei convingeri am vediutu la adunarea generala a asociatiunei transilvane, tienuta in Deva, unu resbelu formalu, din partea tuturoru dloru oratori, contra nesciintiei si a neculturei in ori ce directiune; unu studiu si o scrutare seriós'e, profunda a medilocoloru potrivite si necesarie pentru alungarea si stirpirea ei din medilocolu poporului romanu. Asemenea sustienu de ani intregi si continua cu tóta puterea spiritulu loru acésta lupta foile nóstre publice, organele mai inalte bisericesci etc.

La privirea acestei lupte energiós'e a intelegintiei nóstre, nefiindu aplicatu a crede cá s'ar aflá o parté a aceleia, care s' nu sustiena lupt'a, si necunoscentu páturile cele mai de diosu a poporului, ai lunecá a crede, cá — acolo, unde instructiunea stagnédia singuru numri poporulu e culpabile. De locu inea ce cunosci imprejurárele affi, cá vin'a o pórtá inteligintia, care conduco poporulu, si anume *preotii si notarii romani*.

Acésta parte a inteligintiei nóstre, fiindu in nemedilocita coantingere cu poporulu, ar poté s' face mai multu decâtu ori cine altulu pentru inaintarea culturci poporului. Atátu legile bisericesci, cátu si legile de instructiune ale statulu nici cá ii impedecea a lucrá la lumina a poporului. Déca cerci inea, cá cum se interesédia ei de caus'a poporului, affi o ne-

pasare condamnabile. — Scól'a si interesele comune ale poporului suntu lucruri, de care — mai alesu pe la noi, preotulu si notariulu, pre care ii sustiene poporulu, cugeta mai pucinu, de-si de la ei se-ar pretinde mai multu.

Nu ar trebui decâtu ca acestia — cascigandu-si si pastrandu cu scumpotate in- crederea poporului, s' profite de aceea pentru a-lu luminá si pentru a-lu indemná s' si face scola buna si s' si sustiena invetiatoriu descéptu si astfelu ar scapá odata pre poporu de intunerecu, ar incepe ar merge spre bine, si atunci o multime de intreprinderi, ce se facu de catra inteligintia mai indepartata de sinulu lui, in interesulu, lui nu ar remané fora rezultatulu doritu.

Ce facu inea preotii si notarii prin ceptu mai multe locuri? — Nimica. Déca vine o ord'natiune referitória la instructiunea poporului dela consistoriu, nici nu-o бага in séma, séu déca trebuie s' respunda la dens'a dice ca nu se póte si arunca vin'a pre poporu, caruia elu nici nu ia esplicatu insemnetatea ei. Astfelu nu e mirare, cá trebile poporului mergu atátu de reu.

Asemenea facu si notarii.

Ambii dára se scousa cu aceea, cá nu ii asculta poporulu, si ca déca incérca ceva suntu persecutati de elu. Adeveralu inea e, cá ei nu posedu increderea poporului, nu se interesédia numai din gura de sórtea lui, — si déca si caseiga increderea poporului, abusédia de dens'a folosindu'o contra intereselor bietului poporu.

Cunoscu, pe valca Crisului albu, mai multi notari romani, cari prin portarea loru iubitóre — de argintu si prin pucina consci- entiositate, ce au in afacerile cu poporulu, l'au adusu pre acést'a pana acolo, de eschiamo si adi cá „s' te ferésca Ddiu de domni de romanu!“ Poporulu nu mai are incredere in ei, pentrucá cu dreptu cuventu, nu o merita, si astfelu ei au cuventu, candu se plangu cá nu voiesce poporulu. Ad jace caus'a, cá cele mai multe cause a le poporului facu progresulu racului. Pana candu acésta inte- ligintia mica dintre poporu nu va apucá directiunea ei adevrata de a luminá poporulu, pana atunci tóte legile nóstre cele libe- rali si democratice bisericesci si scolari voru remané pentru poporu unu *cutitu in man'a prunculu*.

Poporulu nu scie, cá mare parte din ca- lamitárele ce-lu apésa vinu din nesciintia; elu nu pricepe cá — in mare parte, elu e fau- rulu sortii sale. Scól'a pentru elu e o sarcina grea, pre care o pórtá fora se véda frupte. Si inadeveru are dreptu, cáci — asiá precum este ea in multe locuri, e numai o sarcina. — Dotatiunea invetiatorulu pre modesta si in legatura cu acést'a, ca consecintia naturale, unu invetiatoriu pucinu cualificatu, si astfelu pucinu respectatu. Tóte acestea apoi facu de poporulu — nevedindu progresu, prive- sce scól'a de o pedépa grea asupra lui.

Ar fi tempulu, ca dupa atat'a lumina

tului. — O mana de cenusia, asiediata intr'o urna, nu atinge nici in celu mai micu gradu sanetatea mácar de s'ar urcá numerulu ur- neloru la miá.

Artemisia, nevast'a regelui Mausolu, acestu modelu de amoru fanaticu, a beutu in vinu diumetate din cenusi'a barbatulu, si — cronie'a aici tace — de securu nu i va fi fostu nemica, afara de vr'o durere la stomacu ce-i va fi causatu materi'a solida si nedigeravera, dar amorulu si vinulu si asta dorere i o va fi usiuratu! —

Din punctulu de vedere alu *economiei*, cáscigulu e evidentu, atâtu pentru individi, cátu si pentru corporatiuni si statu. Lussulu ce-lu vedemu acuma la inmormentári se spéra a se mai miciorá. Ér teritoriulu cimiterie- loru, care acum jace necultivat se va capita- lisá si are s' aduca frupte insemnate. Ma ce e mai multu, Thompson, unu renumitu anglesu, a calculatu si aceea cátu cáscigu ar avé Anglia, déca cenusi'a mortiloru s'ar fol- losi pentru ingrasiarea pamentulu. O idea ca asta inea se póte concepe numai in spiri- tulu comerciale alu anglesulu, lipsitu de orice simtiu de pietate. Amintii acésta idea stravaganta fara d'a reflectá seriosu la dens'a, incredintiatu fiindu cá unu zelu atâtu de esageratu mai multu strica causoi decâtu ce ajuta. —

Am amintitu despre nedemnele profa- nári, carora suntu espuse osamintele morti- loru; catra acést'a mai adaugu procedur'a barbara a mormentáriloru. de care se impar- tasiescu osamintele, cari suntu conturbate in linieca loru, candu se scotu afara pentru a face locu altora, séu pentru a fi transportate dintr'unu locu intr'altulu de cáte ori se dispune secularisarea cimiterieloru. In Elve- tia apoi s'au vediutu si case construite din osa de omu. Acestea sunt lucruri, cari vate- ma si slabescu pietatea, ce datorimu celoru defuncti. Introducandu-se inea arderea cada- vreloru, astfelu de neumanitati nu vor mai avé locu, ci din contra pietatea si estetic'a, acestea dóne trasuri frumóse ale animei no- bili, vor dobendi nou nutrementu. Cadavrulu aceluia, pre carele mai multu l'am iubit in vietia ni insufla gróza. „So mergemu si s' vedemu in mormenturi, cá óse gole e omulu, mancare vermiloru si putóre,“ asiá se canta la mortu. Fiiulu se uita in mormentulu pa- rintelui seu, si vediendu acolo óse de omu se întórce plinu de fiori. Éram marture oculare candu o dama la inmormentarea fiiulu seu, pre carele doriá a-lu vedé asiediatu langa ta- talu seu celu de cátiva ani ingropotu, ve- diendu capatien'a gola a acestuia si o neframa de atlasu, carea in vietia a portatu-o, numai

decátu lesiná si se bolnavi pe lungu timpu.“

Din contra remasitiile pamentesci ale mortiloru, dupa operatiunea focu lui, asiadiate intr'o frumósa urna de metalu vor fi atátu din punctu de vedere alu pictáti, cátu si alu este- ticeii relicvie scumpe consangeniloru; ér lini-

6) Unu altu casu fórte caracteristicu inea merita a fi amintitu.

In comun'a Bodesci, (com. Aradulu) inainte de cátiva ani, nevast'a unui italianu voindu a scapá de fetulu, ce-lu avé in panteea a beutu nise lécuri ce i-a datu o vrajitóre, in urm'a carora nevast'a si muri. S'a ordonatú investigatiune. Mediculu cercuale din Buteni inea fiindu prin alte locuri ocupatu, abiá a patr'a di a potutu veni la fati'a loculu. Eu fui rogatu a-lu acompánia in calitate de protocolistu. Cadavrulu numai érá de cunoscentu.

Gazurile ce au desvoltatu vrajitoriele beute, au inflatu corpu la o dimensiune grozava. De mi- rosulu celu greu nime nu se putea apropiá de elu. C. D. barbatulu nefericitei fú provocatu a întórce cadavrulu pentru a se poté incepe sectiunea. Elu inea apelá la sentiulu pretorelui si lu-rugá „a nu pretinde asiá ceva“ dela densulu; cu tóte ca pe langa aceea érá nemangaiatu. Atunci pretorele dete ordine plaiesiloru satulu a se prinde de mortu. Acestia de- chiarara resolutu, cá mai voiescu a fi aruncati in temnitia si scosi din servitiu decâtu s' face acé- st'a. In fine succésa a afla cati-va tiganu din satu, cari — bine platiți, asiadiara cadavrulu intr'o lada si-lu dusera la grópa. Relatiunea mediculu a fost: „Putregiunea ajungendu in acelu stadiu, unde sa- netatea si chiar vietia e periclitata, obductiunea nu s'a indeplinitu.“

scea loru eterna nu o vor conturbá nici ghia- rele talhariului, nici sap'a mormentariului. Cimiteriele le vor inlocui anticele *columbaria* ale Romaniloru. Columbariu se numesce o cladire monumentale cu boltituri si ambite, care cuprinde in sine numerós'e incaperi me- nunte, pentru fie-care urna deosebitu. Acestu edificiu póte fi dupa imprejurári unu capu d'opera alu architecturei. La totu casulu inea va portá caracterulu bisericci, atâtu din punctu de vedere alu ornamentulu, cátu si pentru destinatiunea sa. Se póte cá va fi per- misu particulariloru asiadiarea resturiloru pamentesci si in altu locu placutu d. e. subu unu arbore frundiosu, langa unu riu, in cóst'a unui dealu etc. unde li se póte aredica unu monument', unu *Mausoleu* chiar, dupa cum a facutu Artemisia pentru inchiderea resturi- loru nebeute ale cenusiei lui Mausolu.

Unu faptoru puternicu pentru popula- risarea ideei este *deplin'a ei compatibilitate cu ritulu si spiritulu fie carei religiuni*. Tóte ceremoniele, cáte se facu la inmormentare, du- rédia pana la astrucarea in mormentu. Acestea tóte fara cea mai mica modificarea se potu indepliní si la sistem'a nóua. Ér pro- cesulu ce se produce in pamentu, cu acelu ce se petrece prin influintia foculu, in esintia e totu acelu. Diferintia e numai de timpu. In pamentu, descompunerea se efeptue prin ossi-

ce v^{ers}a organele n^{ost}re publice asupra cestiunii instructiunii poporului — preotii, notarii si toti cei chemati, cari traiescu intre poporu, cu poporul si de la poporu, se puna neapasarea la o parte, s^e-si inc^{or}de t^ote pot^{er}ile pentru a lu cascig^ă pentru scola, unic^ă care lu-p^ote mantui. —

Mai pucinu zelu domniloru din poporu pentru a incass^ă tasse mari dⁱⁿ orice servitii, ce faceti poporului, si mai multu zelu pentru luminarea si deceptarea lui. D^eca veti alung^ă intunereculu din midilocuul lui, lu-veti in demn^ă s^e imbratiosiedie industria, s^e p^orte economi^ă rationala si s^e se desbrace de vitiuri, atunci elu vi va scⁱ remuner^ă servitiile, fora ca s^e ascepte constringere, si p^{ri}-cepandu lucrulu, din indeman propriu, nu ve va las^ă s^e suferiti lipse. Pana atunci ve cugeta si ve tiene numai de — sbiciuri si pedepse pe capuluu lui.

Ei bine, ti respundu cei din poporu, dar nu se p^ote. — Tactica numai, domniloru si se va pot^e, respundemu noi. Conscientiositate si procedere corecta, si poporul ve va urm^ă cu placere! Elu nu p^ote s^e nu-si voiesca binele seu, nu p^ote s^e nu tinda a scap^ă de seracia. Aretati-i inso calea p^{re} care s^e m^{er}ga si vedindu-o buna va si pasⁱ pre dens^ă. — Dandu copii la maestrie, nu va fi constrinsu s^e imparta t^ota parcel^ă de pamentu in 6—7 si mai multe p^{ar}ti. C^{and}u in Elvetia aduna si frundi^ă arboriloru, pentru a nutri vitele cele pretiose si de modelu, nici romanulu — deca va av^e sciintia, nu va d^ă fenulu celu ca metas^ă la nesce vite, de rasa inferio^{re} si fara pretiu, la nesce noduri precum insusi le numesce.

Inca odata, dⁿⁱ preoti, notari si toti intielegintii, nu intardiati a aret^ă poporului ce e practic^u si folositoriu, si nu crutiati ostent^ă la d^ă lucr^ă pentru luminarea si bunastarea lui, c^ăci de la ac^{est}ă aterna si iudestulirea vostra. Fiacarea clipita intardiata aduce si adauge aspr^ă judecata si condamnare a v^ostra prin viitorulu celu mai de aproape. —

Lugosiu, in 12/24 Optomvre 1874.

Multu Onarata Redactiune! Presidiulu legalu alu „Reuniunii invetiatoriloru romani gr. or. din dieces^ă Caransebesiului,“ fiindu atinsu prin unu telegramu, datutu din Bocceamont. la 20. Optomvre a. c. si publicatu in pretiuitulu nostru diuariu „Albin^ă nr. 74.“ — asi^ă si prin unele proteste si apeluri tramise pre la domnii invetiatori ca membri actuali, in cari apeluri se dice, c^ă prosidiulu ar av^e intentiune a comite nelegalitate prin convoc^ăta adunare extraordinaria in Lugosiu pe 13 si 14 l. c. De aci — de o parte ca fratii colegi, de alt^ă ca opiniunea publica, s^e nu se p^ota seduce prin astufeliu de neadeveruri nebasate, ne sintimu deobligati a d^ă urmat^ori^ă deslucire, si adeca :

dare. „Ossidarea“ nu e alta dec^ătu unu terminu tehnicu in locu de ardere. In focu se petrece totu acelu fenomenu, dec^ătu c^ă consumandu-se ossigenulu in o mesura multu mai mare, rezultatulu e produsu firescu in c^ăteva ore.

Dis^ei, c^ă religiunea i^{er}ta arderea cadavreloru. Isusu, salvatorele lumci, nici cu unu cuventu nu a opritu acestu modu de asiediare a mortiloru, carele de altu mintrea pe timpulu lui se si practis^ă. Din contra sunt pasagie in sant^ă scriptura, pre cari multi le splica in favorulu arderi. Eu afl^u o mare analogia intre purgatori^u, foculu curatitoriu la catolici, prin care trecu sufetele peccatose, — si intre arderea cadavreloru. Acolo arde sufletulu, aci trupulu. Preserarea cenusiei pe cadavru — ce face pop^ă candu dice cuventele: „Alu Domnului e pamentulu . . . si t^ote c^ăte sunt intr^u insulu,“ inca nu simbolis^ed^ă alta dec^ătu stadiulu finale, in care are s^e ajunga cadavru. S^ă consultatu parerea mai multoru autoritati clericali, si rezultatulu f^u c^ă din punctu de vedere alu religiunei crestine — arderei cadavreloru nu se pot^e face obieptiuni. In Germania sunt organe bisericesci, cari scriu in favorulu ideiei, ^{er} in Zurich parochulu Lang a cuventatu la 2000 de crestini, in biseric^ă Stului Petru, despre folosulu acestei reforme.

Va urm^ă.

1. Conformu §-lui 11. din statute, numai romitetulu este indreptatitu a defige lun^ă si dⁱⁿu^ă tienandei adun^ări generali; si apoi ^{er}asi in §-lu 16, pentru aducerea de decisiuni valide se poftesce afora de functiunari, presinti^ă celu pucinu a 6 membri de comitetu. (De este permisu a intr^eb^ă pe d. vice-presiedinte, s^e ni spuna sinceru de c^ăte ori a participatu la siedintie de comitetu, d^eca intru adeveru i a jacutu la anima promovarea intereseloru „Reuniunii n^{ost}re?“) — Dorere inse, c^ă dela adunarea generala din Boccea-mont. in restempu de doi ani inca nici un a-data n^ă convenitu celu pucinu numerulu recerutu alu membriloru de comitetu, pentru ca s^e se p^ota satisfacere prescrieloru din §§-ii 11, 16 si 17 ca asi^ă s^e se p^ota indepleni cele ce cadu in sfer^ă activit^ăti comitetului.

2. Adeveratu c^ă loculu tienerei adunarei generali ordinare in totu anulu arc s^e se decida de adunarea generala. In c^ăta inse este cunoscutu presidiulu, la Boccea-mont. s^ă tienutu adunarea generala in 1872; prin urmare, de a avutu participantii intentiune contra usului staveritu si basatu pe statutu, a nu vari^ă si in venitoriu, compotinti^ă adunarei generali n^ă ar fi intemeiata a se estinde si pe anulu 1874. ; cu at^ătu mai vertosu, c^ă procedur^ă adunarei generali din Boccea-mont., fostulu vicepresiedinte de atunci, Pavelu Chinesu, — caruia i ^{er}ă conerediata conducerea — o calific^ă de nelegala, incheiandu protocolulu cu urmat^oriele cuventu: „C^ă adunarea generala presinte ar fi decursu dupa „statute“ — negu; prin urmare adunarea generala a fostu nelegal.“ Subscrisu Pavelu Chinesu. m. p. — Afora de aceste, d^eca ar fi si decursu dupa prescriesele statutarie, — ore comisu a legalitate prin aceea, c^ă alese adunarea generala doi inși membri de comitetu si in comisiuni, cari nici pona astadi nu figur^ed^ă intre membri actuali?? Respunda dd. protestatori si apelatori!

Din cele premise, ca s^e nu comita nelegalitate, subscrisulu presidiu a fostu constrinsu a convoc^ăta adunare generala extraordinaria in Lugosiu, in care comunicandu neactivitate comitetului si alte nelegalitati comise, s^e p^ota afl^ă remediulu, prin care delaturandu padecile intrevent^ori^e, s^e potemu conluc^ă cu totii, solidari, la prosperarea si in florirea Reuniunii n^{ost}re, ^{er}ă nu la distrugerea ei, ce ar fi o p^eta nest^{er}sa pe intregulu corpu invetiatorescu din dieces^ă Caransebesiului. Prin discordia si lucrurile cele mari se nimicescu si disparu! D^{di}eu inse fie cu noi si cu sant^ă n^{ost}ra cauza!

Vasilie Nicolescu mp.

presiedintele reuniunei.

Demetriu Gasparu mp.

notariulu reuniunei.

Varietati.

(„Humbug.“) Sciti ce se dice „Humbug“ in Anglia si America? — C^{and}u cine-va face comedia din sciintia si din adeveru. ^{Ec}ă unu „Humbug“ mai nou. Venu la noi, in capital^ă Ungariei, Payer si Kepes, renumitii calatori spre polulu nordicu. Aicia, tienu prelegeri publice, a nume in Societatea geografica. Payer, celu mai dibaciu in cauza, presenta o charta a pamentului nou descoperitu, cu c^ăte t^ote insulele; — ase menea charta s^ă prezentatu si in Viena, si lumea literara a luat^ă dej^ă notitia de ea; — dar ce s^e vedi aci in Ungaria?, Pentru c^ă renumitii ospeti fusera f^orte bine primiti si deschilinitu distinsi prin unii si altii de o data pre Chart^ă pamentului nou se infacisiedia publiculu ungescu si c^ăte o insula — a lui R^ăth, primariulu Budapestei, alt^ă — a lui V^ămb^{er}y, orientalistulu magiaru etc. etc! T^ota lumea p^ote s^e-si intipueasca, c^ă calatoriloru in lumea ghiatiei eterne, atunci candu au descoperitu acestu pamentu, nu li a potatu veni prin minte nici R^ăth, despre carele nici nu poteau scⁱ c^ă existe, c^ăci nu ^{er}ă primariu, nici nu este vr^o celebritate politica ori literaria, si deasemene nici V^ămb^{er}y, despre carele — chiar in Ungaria — vai ce pucini sci^u c^ă existe! — dar insisi detectorii nostri in Viena nu sciau nemic^ă de acele n^oue insule!! Deci aceste insule „R^ăth“ „V^ămb^{er}y“ etc. sunt unu adeveratu „Humbug“ si — p^{re} bine reflecta unu corespundinte din Pesta in „Politik“, c^ă — d^eca va m^{er}ge asi^ă, infaci-

sindu-se celebrii calatori din nordu la Aradu va se vedemu curendu pre chart^ă a noului pamentu si o insulu — „V^or^os“ si „Aczel“. Dar — prin astfeliu de „Humbug“ sci^{nti} a se degrada, ^{er} renumele mariloru detectori se blam^ed^ă.

(Forle bine!) „Gaz Transilvaniei“ scrie in primulu Brasiovu din nrulu 73, vorbalmente: „Se spune, c^ă unu anglu bogatu si capriciosu a scrisu unu premiu de multe mii punti sterlingu, (adeca dieci de mii de florini,) pentru ac^{el} a, care i va aduce o pisica in siesse colori. Noi d^eca am fi avuti si capritiosii, am pune bucurosi unu premiu pentru ac^{el} a, care ni-ar pot^e spune precisu: ce este in Ungaria lege, si — ce nu? —

(„Despre sustinerea sanat^ăti trupesci si sufletesci a copiloru scolari.“) Ac^{est}ă e titulu unei carti cele pedagogice a renumitulu crescetoriu Dr. Bock, tradusa in limb^ă romana de preotulu Iosifu Ardalaanu. Pretiulu e: 60 cr. v. a. Banii de prenumeratiuni sunt de a se adres^ă, prin ascmnate postali, la traductoriulu in K^etegyháza, cottulu B^ekas. De la 10 esemplarie se d^ă unulu rabatu. Carticie^ă se va pune sub pressa c^ătu ce vor fi acoperite spesele tipariului prin prenumeratiuni. — (Ecilibriulu intre anthitessi,) s^eu spiritulu si materi^ă, de Ioanu Eliade Radulescu. Ac^{est}ă carte e nedispensabile pentru toti cei ce se interesedia de istori^ă si politic^ă nationala. Se pote procur^ă prin t^ote liberarfele pre langa pretiulu de 1 fl. —

(Bibliograf^ă a chronologica romana,) s^eu catalogulu generalu de cartile imprimate de la adoptarea imprimariei pana astadi, 1550 — 1873, de D. Iarcu, vechiu profeso^{re} si inspectore de sc^ole in Bucuresci. Costa 1 fl. 70 cr. v. a. —

(Operle principelui Demetriu Cantemiru,) tiparite de societatea academica romana, se pot^e procur^ă pre langa pretiulu de 4 lei nuoi, si anume tom. I. „Descrierea Moldovei“ cu chart^ă geografica a Moldovei si cu unu fac-simile. —

(Ist^ori^ă a regimentului alu II. romanu grantiariu,) cunoscutu astadi in regimentulu de linia nr. 50, sub numele marelui duce de Baden. Ac^{est}ă carticie^ă — descriindu trecutulu de 170 de ani a unui regimentu romanescu dintre cele mai brave — va cuprinde patru c^ole in 8°, si costa numai 40 cr. v. a. Banii de prenumeratiune sunt de a se adres^ă la redaptiunea foiei „Transilvania“ in Brasiovu. Autorele carticelei e G. Baritiu.

Rogare. D D. Invetiatori, cari binevoira a primi dela subscrisulu manualulu „Deprinderi in Computulu din capu“, suptu rogati prin ac^{est}ă a-mi tramite pretiulu de 40 cr.

Asemene rogu pre fratii invetiatori, cari n^ă au primitu si ar vorⁱ s^e prim^esc^ă acestu manualu, s^e binevoiesca prin carte de corespundintia a me incunosciint^ă si indata li se va sped^ă — francatu.

Contediulu la spriginulu D^{ro}stra, fratiloru invetiatori, p^{re} cum preste totu a parintiloru, cari se interesedia de pruncitii loru, — si sperediulu, c^ă nu me voiu insiel^ă.

A se adres^ă subscrisulu in Beregsau, Temes. — Emericu Andreescu mp. invetiatoriu

Insciintiare scolastica!

Cu inceputulu anului scolasticu se deschide in Caransebesiu si clas^ă IV. gimnasiale, si dupa cum suntemu informati, gimnasiulu ac^{est}ă are s^e se completedi prin deschiderea in fia-care anu c^ăte a unei cl^ăsi. Parintii, cari dorescu a-si tramite copii la acestu institutu, sunt deci avisati, c^ă inscrierile se incepu in 29 optobre si tienu pana in 3 novembre a. c. cal. nou.

Caransebesiu, in 20 optobre 1874.

Basilis Mandreanu, profeso^{re} gimnasialu.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu:

Pentru ocuparea postulu de Capelanu, pre langa debilisatulu parocu din comuna Ciclova-M. in protopresbiteratulu Bisericii-albe, se escrie concursu cu terminu de siesse septemani dela prim^ă publicare.

Emolumintele sunt: una sutu de fiorini v. a, in bani gata, dela marit^ă C. R. a c^ăiloru ferete din Viona patru care de lemne uscate fora taesa si din indatinat^ă stola — a treia parte dela 380 de casa cu aurariu.

Doritorii de a ocup^ă acestu postu, au se-si tramita recursele — instruate in sensulu tatului org. bis. — catra Dlu Protp. Iosifu Popoviciu in Iamv.

Ciclova-M., in 14 octobre 1874.

In contielegere cu M. On. Dnu proteru tractuale: 2—3

Comitetulu parochiale.

De mare importantia!

Dr.

Alexandru Popoviciu,

Mediculu romanu dela b^ăile lui Hercule langa Meedia,

prin ac^{est}ă are on^ore a face conocutu P. T. Publiculu romanu si Clientelei sale peste totu, cumca a deschis

„Salonu de consultare“

in Viena, Asperngasse nr. 1. in faci^ă otelului „Europa.“

Densulu primesce asup^ă sa — arangiarea de consulte medicali cu medicii specialisti, dintre celebritat^{ile} Vienei, dupa natur^ă si gravitatea casuriloru, relationandu Professoriloru essactminte despre suferintiele pacientiloru, pentru ca ac^{est}ă, si anume Romanii straini in Viena, s^e nu mai fie sedusi si speculati de felurimi de ciarlantani.

Pacientii neconoscetori de limba si for^ă de orientare in Viena, la locuinti^ă sa pot^e av^e unu internatu cu totulu comod^u si in t^ota privint^ă satisfacetoriu.

Intr^u unu cuventu: Dr. Alexandru Popoviciu primesce in salonulu seu a supra-si ori-ce insarcinare, ce atinge sfer^ă medicala, precum si ingrigirea pentru internarea bolnaviloru pe la institut^{ele} de sanatate corespund^ăto^{re}, s. a. s. a.

La inceputulu anului scolasticu curente mi-iau voi^ă a atrage atentiunea asup^ă a depositulu meu f^orte avutu, de obiepte de instructiune, cari t^ote-si esecutate cu cea mai mare acurat^eti^ă. Conspete complete se tramitu gratis, unde se va cere.

Ca noutati recomandu mai alesu:

Chart^ă de p^{ar}te a Ungariei, ed. a. II. in limb^ă romana de E. Bordeauc. Este colorata finu, cu insemnarea cuprinsului comitateloru, si e intinea pre pandia asi^ă, inc^ătu se p^ote impatur^ă. Costa 8 fl. v. a. ^{er} t^{ec} a, in care se p^{as}tr^ed^ă chart^ă, costa 35 cr. v. a.

Globulu pamentului, cu unu diametru de 8" si cu testu romanescu, costa 7 fl. v. a; ^{er} cu pedestalu completu costa 14 fl. v. a.

Charte in relief, pentru instructiunea intuitiva a geografiei in scolele poporali, cu testulu romanescu, de profes. G. Schuller, in patru tabelle. Costa 12 fl. v. a.

Tabele de p^{ar}te (20.) cu tipuri colorite si indreptari langa densele, edat. in limb^ă romana de profeso^{re}le D. Varna. Costa 4 fl. 50 cr. v. a.

Masina de computu, cu 100 de globorele miscat^ore, parte albe, parte negre. Intraducerea e in limb^ă gormana. Costa 3 fl. 66 cr. v. a.

Decimetrulu cubicu, compusu din ladutie pe tinichiu (blechu,) cari se pot^e si desface. Costa 3 fl. v. a.

Circinu de creta, cu bracia de 43 ctm. de lunge. Costa 2 fl. 50 cr. v. a. etc. etc.

Prin liberar^ă mea se pot^e procur^ă ori ce carti, precum si ori ce opuri literarie aparute unde-va. Asemenea se afla la mine anu depositu mare de porturi poporali, lucruri de lussu si ic^one. Intre c^oste din urma se afla si portretulu litografatu si f^orte bine nimeritu alu Escel. Sale, repausatulu metropolitu br. Siaguna. Pretiulu ac^{est}ui-a cu postu-portu cu totu e 1 fl. 20 cr. v. a.

Impachetarea se computa dupa pretiulu ce ni cost^ă noue.

Sibiu, optovre 1874.

Franciscu Michaelis mp. librariu.

Cu nrulu precedentu am intardiatu cu o di, asteptandu — dupa rezultatulu alegerii de metropolitu. Cerem^u scusele domniloru abonanti.